

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยต้องพึ่งพิงการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และน้ำมันเตาจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตพลังงาน และมีแนวโน้มความต้องการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงเกิดวิกฤตการณ์ด้านพลังงานขึ้นหลายครั้งในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์พลังงานและส่งเสริมการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนขึ้นมาใช้ประโยชน์มากขึ้น นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดเป้าหมายให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนน้ำมันและเชื้อเพลิงประเภทฟอสซิล ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำ พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานชีวมวล เป็นต้น

“พลังงานชีวมวล” เป็นพลังงานทางเลือกประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมจึงสามารถเสริมสร้างแหล่งพลังงานจากชีวมวลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนำมาเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโครงการผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (Very Small Power Plant: VSPP) เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้กับประเทศ ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (พ.ศ. 2555-2564) หรือ Alternative Energy Development Plan: AEDP 2012-2021 กระทรวงพลังงานได้กำหนดให้พลังงานชีวมวลเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อการผลิตไฟฟ้า โดยมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการ โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต และการใช้พลังงานทดแทนอย่างกว้างขวาง การประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนด้วยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่เป้าหมายที่จะมีการจัดตั้งระบบผลิตพลังงานจากชีวมวล (กระทรวงพลังงาน, 2554)

พระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรม ประเภทโรงไฟฟ้าที่มีขนาดกำลังการผลิตตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ จัดอยู่ในประเภทโครงการที่ต้องดำเนินการศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ Environment Impact Assessment (EIA) หรือ อีไอเอ เป็นมาตรการที่ต้องทำตามกรอบของกฎหมายที่บังคับและระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมคิดและร่วมตัดสินใจโครงการที่จะเกิดขึ้นซึ่งจะทำให้เกิด

การมีส่วนร่วมจากประชาชน เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและดำรงไว้ซึ่งความสมบูรณ์และหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ความมั่นคงด้านอาหารและงานอาชีพที่ยั่งยืน โดยเฉพาะสำหรับประชาชนที่วิถีชีวิตความเป็นอยู่พึ่งพิงกับทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลกระทบจากโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือ เอสอีเอ (SEA) การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ หรืออีเอชไอเอ (EHIA) การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือ ไออีอี (Initial Environment Examination :IEE) คือการตรวจสอบเบื้องต้นถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการที่นำเสนอ ในขั้นตอนการขอใบอนุญาตหรือขั้นตอนการขอรับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวข้อที่สำคัญต่อการพิจารณาการอนุมัติโครงการ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูล ข้อโต้แย้ง หรือเสนอแนะต่อการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยเจ้าของโครงการต้องดำเนินการนำเสนอและเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่

ประเทศไทยมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลเพื่อเป็นพลังงานทางเลือกทั่วประเทศ โดยส่วนใหญ่อยู่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าหลายโครงการสร้างผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน เนื่องจากยังมีช่องว่างของกฎหมายที่ระบุว่าการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลขนาดเล็กที่มีกำลังการผลิตต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ ไม่ต้องผ่านการทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ จึงทำให้เกิดช่องทางหลบเลี่ยงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ และขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแสดงความคิดเห็นต่อการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลหลายโครงการอันเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของการเกิดเหตุการณ์ประท้วงคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ ภาคเหนือ อาทิ เชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ ลำพูน ตาก สุโขทัย และอุดรดิต์ ที่ปรากฏเป็นข่าวผ่านสื่อมวลชนในลักษณะความขัดแย้งระหว่างเจ้าของโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล กับชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เนื่องจากโรงไฟฟ้าเป็นสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรมประเภทที่มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ประกอบกับบทเรียนจากผลกระทบของโรงไฟฟ้าในอดีต ที่ส่งผลกระทบด้านลบต่อความปลอดภัยในชีวิตของชุมชน และสิ่งแวดล้อม ทำให้ชุมชนเกิดความกังวลต่อการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า ทั้งในด้านวิถีชีวิต สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ดังนั้นเมื่อมีโครงการโรงไฟฟ้าไปก่อตั้งในพื้นที่ใด ชุมชนก็มักจะไม่ยอมรับ และต่อต้านโครงการดังกล่าว

ปัญหาการต่อต้านโรงไฟฟ้าชีวมวลมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากเจ้าของหรือผู้ประกอบการละเลยการชี้แจง และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลให้แก่ชุมชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ชุมชนหรือประชาชนทุกคนพึงมีสิทธิที่จะได้รับทราบข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตนเอง รวมถึงสิทธิของ

ประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการให้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆกว่า 30 มาตรา โดยเฉพาะมาตรา 57 มาตรา 66 และมาตรา 67 ส่วนที่ 12 หมวดที่ 3 ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 57 กล่าวถึง บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว มาตรา 66 และ มาตรา 67 กล่าวถึงสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐ และชุมชนในการอนุรักษ์บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ และต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิการ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ประกอบกับผู้ประกอบการไม่เคร่งครัดในการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ภาครัฐกำหนด โดยที่โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลที่มีขนาดใหญ่บางแห่งมีกำลังการผลิตไม่สอดคล้องกับศักยภาพชีวมวล และฐานทรัพยากรในท้องถิ่น รวมไปถึงมีโอกาสก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าโครงการขนาดเล็ก จึงทำให้ได้รับแรงต่อต้านจากชุมชนในพื้นที่ของโครงการค่อนข้างมาก (กระทรวงพลังงาน, 2556)

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งประชาชนควรได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งการตัดสินใจที่จะยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ใกล้ที่อยู่อาศัยของตนเอง การสื่อสารจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวลไปสู่ประชาชน หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเกิดการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินโครงการได้ในที่สุด

โรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน โดยบริษัท สหโคเจน กรีน จำกัด ของกลุ่มสหโคเจนในเครือสหพัฒน์ ตั้งอยู่ในพื้นที่สวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ จังหวัดลำพูน ผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก ดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวล ขนาดเล็กมาก (Very Small Power Plant:

VSPP) ขนาดกำลังผลิตไฟฟ้า 9.6 เมกกะวัตต์ ด้วยระบบผลิตไฟฟ้าแบบพลังความร้อนร่วม (Cogeneration) โดยใช้ชีวมวลเป็นเชื้อเพลิง เป็นหนึ่งในโครงการที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการต่อต้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลจากชุมชนในพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้าในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2551- 2552 ซึ่งเป็นระยะการพัฒนาโครงการ ในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดเหตุการณ์คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ที่ชุมชนตั้งประเด็นข้อสงสัยต่อการดำเนินโครงการ และมีความกังวลต่อผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิตพลังงานจากชีวมวล โดยประเด็นความกังวลนี้ส่วนหนึ่งมาจากการแพร่กระจายข่าวสารจากสื่อมวลชน และข่าวการประท้วงในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง รวมถึงปัญหาเรื่องผลประโยชน์จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสร้างประเด็นความกังวลจากคนนอกพื้นที่ โรงไฟฟ้าได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจกับชุมชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวล เริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นช่วงริเริ่มพัฒนาโครงการโดยใช้ระยะเวลาในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลโครงการให้กับชุมชนในช่วงเวลา 2 ปี โดยมีแผนกประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ ทำหน้าที่ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชนและได้จัดทำประชาคมติเพื่อขอความเห็นชอบต่อการก่อสร้างโครงการจากชุมชนที่ตั้งโครงการตามกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน หลังจากโครงการผ่านประชาคมติและได้รับความเห็นชอบจากชุมชน โรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน จึงได้ดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2553 และก่อสร้างแล้วเสร็จพร้อมเริ่มเดินเครื่องเชิงพาณิชย์ในปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา

ปัจจุบันโรงไฟฟ้าชีวมวล สหโคเจน เป็นโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่มีชื่อเสียงด้านพลังงานทดแทน เป็นโรงไฟฟ้าชีวมวลต้นแบบของการบริหารจัดการโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวล การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วม และการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของชุมชน และหน่วยงานภายนอก โดยได้รับรางวัลและมีผลงานโดดเด่นด้านการประกอบกิจการประเภทพลังงานทดแทนที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับสากล อาทิ รางวัล ASEAN Energy Awards 2013 Cogeneration Category of the ASEAN Renewable Energy Awards 2013 By ASEAN Centre for Energy in Malaysia รางวัลดีเด่น ด้านพลังงานทดแทนโครงการประกวด Thailand Energy Awards 2013 ประเภทโครงการพลังงานความร้อนร่วมจากพลังงานหมุนเวียน (Cogeneration) โดย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน รางวัลดีมาก ประเภทองค์กรเอกชน สาขาส่งเสริมและสนับสนุนโครงการชุมชนพลังงานพอเพียง โครงการพลังงานชุมชนเพื่อชุมชน พ.ศ.2556 โดย คณะกรรมการวุฒิสภา กระทรวงพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รางวัลชมเชยรางวัลบูรณาการที่ดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2555 โดย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ รางวัลและเกียรติบัตรรับรองด้านการดูแล

รักษาสีสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมกับชุมชน จากกระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ เกียรติบัตรรับรองสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่ดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม โครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ประจำปี พ.ศ. 2553 โครงการโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว ระดับปฏิบัติการสีเขียว (Green Activity) การดำเนินกิจกรรมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี พ.ศ. 2554 โครงการสามัคคีการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนและอุตสาหกรรมประจำปี พ.ศ. 2555 โครงการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีส่วนร่วม ตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม (CSR-DIW Awards) ประจำปี พ.ศ. 2555 เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีนกับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า” ด้านกระบวนการและกลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ตั้งแต่ช่วงก่อนการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ช่วงระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้า และช่วงหลังก่อสร้างโรงไฟฟ้าจนถึงปัจจุบัน ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับสากล ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน น่าจะเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มตัวอย่างโรงไฟฟ้าชีวมวลขนาดเล็กมากสำหรับเป็นกรณีศึกษาด้านการสื่อสารกับชุมชนที่มีแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติในการดำเนินโครงการให้ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ทั้งนี้ผลการศึกษาที่

ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์การสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสารกับชุมชนสำหรับการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลต่อไป

1.2 ปัญหาการวิจัย

1.2.1 โรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน มีกระบวนการและกลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลกับชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างไร

1.2.2 ชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้ามีการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลในระดับใด

1.2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ประกอบด้วยปัจจัยใดบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษากระบวนการและกลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

1.4.1 ระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อกลยุทธ์การใช้สื่อและกลยุทธ์การใช้สารของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.4.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารและระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.4.3 ระดับการรับรู้ของชุมชนเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีนกับการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า” มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1.5.1 การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษากระบวนการและกลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีนกับการยอมรับของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1.5.2 การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าสหโคเจน กรีน ได้แก่ ระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อกิจกรรมการใช้สื่อและกลไกการใช้สารเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารและระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน และระดับการรับรู้ของชุมชนเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีนกับการยอมรับการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้า ในเขตพื้นที่รัศมี 1 กิโลเมตร รอบโรงไฟฟ้า กำหนดตามขอบเขตพื้นที่ของกองทุนพัฒนาไฟฟ้าสหโคเจน กรีน โดยสำนักงานกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) กระทรวงพลังงาน ครอบคลุมพื้นที่เขตการปกครอง 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลป่าสัก และตำบลเวียงของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1.6 นิยามศัพท์

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

- ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามการเข้าถึงสื่อ เรียงลำดับจากระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด ได้แก่ ผู้ใช้สาร ผู้ผลิตสื่อ และผู้บริหารสื่อ
- ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวล แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เรียงลำดับจากระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเข้ามามีบทบาท การสร้างความร่วมมือ และการเสริมอำนาจแก่ประชาชน

กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน (ผู้ส่งสาร) ผ่านช่องทางการสื่อสารไปถึงชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า (ผู้รับสาร) โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการสื่อสารตามขั้นตอนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติงาน และขั้นการตรวจสอบและประเมินผล ตามกระบวนการดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวล

กลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเลือกใช้สื่อและการกำหนดเนื้อหาสาระของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน เพื่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลกับชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ประกอบด้วย กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์การใช้สื่อ กลยุทธ์การใช้สาร และ กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม

ระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อกลยุทธ์การใช้สื่อและกลยุทธ์การใช้สาร หมายถึง ระดับการให้คะแนนความพึงพอใจของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าที่มีต่อกลยุทธ์การใช้สื่อและกลยุทธ์การใช้สารเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน โดยมีระดับความพึงพอใจจากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด

การรับรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรับรู้ของชุมชนเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ในด้านการอาสาช่วยเหลือชุมชน และการประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

ระดับการรับรู้ของชุมชนเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ระดับการให้คะแนนการรับรู้ของชุมชนเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน โดยมีระดับการรับรู้จากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด

การยอมรับ หมายถึง การที่ชุมชนมีความไว้วางใจและมีความพึงพอใจต่อการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ชุมชนยินยอมให้โรงไฟฟ้าสามารถดำเนินการผลิตไฟฟ้าได้ตามปกติ ไม่มีการต่อต้านหรือคัดค้านการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า และโรงไฟฟ้ากับชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

ระดับการยอมรับ หมายถึง ระดับการให้คะแนนการยอมรับที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจ และความพึงพอใจของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าที่มีต่อการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน โดยมีระดับความพึงพอใจจากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวล หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการยอมรับเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

ชีวมวล หมายถึง วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ แกลบ ชังข้าวโพด เศษไม้ ขี้เลื่อย ฟางข้าว เหม้ามันสำปะหลัง กะลาปาล์ม เป็นต้น

โรงไฟฟ้าชีวมวล หมายถึง โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า โดยใช้ชีวมวลเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตพลังงานไฟฟ้า

การผลิตพลังงานจากชีวมวล หมายถึง กระบวนการผลิตพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ชีวมวลเป็นเชื้อเพลิงในงานวิจัยนี้ หมายถึงการดำเนินโครงการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

ชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่อยู่บริเวณรอบโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน ในเขตพื้นที่รัศมี 1 กิโลเมตร รอบโรงไฟฟ้าครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลป่าสัก และตำบลเวียงของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และหมายรวมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการสื่อสารเรื่องการผลิตพลังงานจากชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวลสหโคเจน กรีน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการดำเนินงานด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพลังงานจากชีวมวล ให้สามารถสื่อสารกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.2 ได้แนวทางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพลังงานจากชีวมวลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง สามารถสร้างความเข้าใจ ลดข้อขัดแย้งต่อการพัฒนาโครงการ และเกิดการยอมรับจากชุมชน

1.7.3 ได้แนวทางการสื่อสารที่ตรงกับพฤติกรรมการรับสารของชุมชน นำไปสู่การริเริ่มพัฒนาโครงการใหม่ๆ ที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved